

Sygn. akt VU 587/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Krupińska

Protokolant: Anna Matwiejuk

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy T. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wypłatę emerytury za okres od 01 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku

na skutek odwołania T. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 21 marca 2013 roku Nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że wznawia T. D. wypłatę emerytury za okres od 01 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

II. Żądanie dotyczące wypłaty odsetek od wyrównania za okres od 01 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku przekazuje organowi rentowemu do rozpoznania.

Sygn. akt VU 587/13

UZASADNIENIE

T. D. w dniu 30 listopada 2012 roku złożyła wniosek o wznowienie postępowania zakończonego ostateczną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z 13 października 2011 roku o wstrzymaniu wypłaty jej emerytury od dnia 1 października 2011 roku i zobowiązanie tego organu do wypłaty zaległych kwot wraz z odsetkami (k. 120 i k.113 zał. akt ZUS).

Jako podstawę wznowienia postępowania wskazała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku.

W odwołaniu od decyzji ZUS z 21 marca 2013 roku, w związku ze wznowieniem przez organ rentowy wypłaty emerytury od dnia 22 listopada 2012 roku ubezpieczona domagała się wypłaty zaległych świadczeń emerytalnych za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku wraz odsetkami. Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego

wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tym dniem następuje utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego dotyczy orzeczenie Trybunału.

Podkreślił, iż wyrok Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13.11.2012r. ogłoszonym w dniu 22.11.2012r. orzekł, iż art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010r., nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009r., Nr 157, poz. 1227) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 01.01.2011r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny nie wskazał ani w wyroku, ani w jego uzasadnieniu innej daty utraty mocy prawnej wskazanych wyżej przepisów.

Tym samym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22.11.2012r. okresu zawieszenia emerytur na podstawie przepisu art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010r. w związku z art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Dlatego w ocenie ZUS brak było podstaw do wypłaty wyrównania emerytury od dnia 01.10.2010r. do 21.11.2012r.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołanie było uzasadnione, dlatego zaskarżona decyzja podlegała zmianie.

T. D. złożyła wniosek o emeryturę w dniu 29 grudnia 2009 roku.

Decyzją z 18 stycznia 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej emeryturę od dnia 1.12.2009 roku (k.34 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 13.10.2011 roku wstrzymał wypłatę emerytury od dnia 1.10.2011 roku powołując się na art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (Dz.U. Nr 257, poz. 1726). W uzasadnieniu wskazał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia (k.113 akt ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji nie zostało wniesione wobec tego stała się ona ostateczna.

Okoliczności powyższe pozostawały bezsporne i ustalono je na podstawie akt ZUS.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 145a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja.

Wyrokiem z 13 listopada 2012 roku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012 roku (Dz. U. 2012/1285).

Decyzja z 13.10.2011r. została wydana między innymi w oparciu o zakwestionowany orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego artykuł 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707 - dalej zwaną ustawą z 16 grudnia 2010 roku). Przepis ten stanowi, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku.

Na podstawie tejże regulacji ustawodawca wprowadził możliwość zawieszania prawa do emerytury osobom które je nabyły przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego - art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie jednak z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy tj. przed dniem 1 stycznia 2011 zawieszenie o którym mowa w cytowanym powyżej art. 103 a ustawy o FUS miało zacząć obowiązywać od dnia 1 października 2011 roku.

Przedstawiony stan prawny powodował, że emerytura w takiej sytuacji jak w niniejszej sprawie ulegała zawieszeniu.

Obecnie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 z mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie znajduje zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku które kontynuują zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury.

W związku z powyższym zaszła podstawa do wznowienia postępowania określona w art. 145a § 1 k.p.a. Nadto został zachowany termin do złożenia wniosku o wznowienie.

Zgodnie z poglądem przeważającym w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy w Konstytucją jest w zasadzie skuteczny ex tunc, tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu, chyba że co innego wynika z sentencji wyroku wyroku (zob. uchwała z dnia 3 lipca 2003, III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 123, wyrok z dnia 9 października 2003 I CK 150/02, OSNC 2004 nr 7-8, poz. 132, wyrok z dnia 29 października 2003, III CK 34/02, OSP 2005, nr 4, poz. 54, uchwała z dnia 23 stycznia 2004, III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61, postanowienie z dnia 15 kwietnia 2004 IV CK 272/03, niepubl., wyrok z dnia 30 września 2004 IV CK 20/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 161, wyrok z dnia 26 listopada 2004, V CK 270/04 niepubl., uchwała z dnia 23 czerwca 2005, III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81, wyrok z dnia 7 października 2005, II CK 756/04 „Monitor Prawniczy 2005, nr 21 s. 127, uchwała z dnia 19 maja 2006, III CZP 26/06 OSNC 2007 nr 3, poz. 39, wyrok z dnia 14 września 2006 III CSK 102/06 niepubl., uchwała składu 7 sędziów z dnia 7 grudnia 2006 III CZP 99/06 OSNC 2007 nr 6, poz. 79, wyrok z dnia 15 czerwca 2007 II CNP 37/07 niepubl., wyrok z dnia 13 grudnia 2007, I CSK 315/07 niepubl., wyrok z dnia 19 czerwca 2008, V CSK 31/08 OSNC – ZD 2009 nr A, poz.16, wyrok z dnia 20 maja 2009 I CSK 379/08 OSNC 2009, nr 12, poz. 172).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w którym orzeczono niezgodność z Konstytucją przepisu przejściowego stwierdzającego, że „nowy” przepis ma zastosowanie do stosunków prawnych w całości ukształtowanych na podstawie zdarzeń zaistniałych sprzed wejścia tego przepis, wywołuje skutek ex tunc, co oznacza, że nowy przepis nie ma zastosowania do sytuacji prawnej określonej przepisem, który utracił moc na podstawie orzeczenia Trybunału. W odniesieniu do takiej sytuacji „moc odzyskuje” poprzedni stan prawny ze skutkiem wstecznym.

Za takim rozumieniem przemawia sens instytucji wznowienia postępowania. Gdyby nawet przyjmować, że orzeczenie ma skutek ex nunc, to jednolicie, także w doktrynie przyjmuje się, że do sytuacji wznowienia postępowania orzeczenie Trybunału ma skutek ex tunc. Jeśli podstawę wznowienia stanowi oparcie rozstrzygnięcia na akcie normatywnym uznanym następnie przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, rozpatrywanie sprawy powoduje konieczność uwzględnienia innego stanu prawnego w takim zakresie, w jakim wpływa on na orzeczenie wydane w tym postępowaniu.

Kwestię wznowienia wypłaty reguluje art. 135 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

1. W razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczenia, wypłatę wznowia się od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu, z uwzględnieniem ust. 2.

2. W przypadkach określonych w art. 134 ust. 1 pkt 5 wypłatę świadczenia wznowia się od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty.

3. Jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego, wypłatę wznowia się poczynając od miesiąca, w którym je wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu o jej wznowieniu.

Powyższe przepisy nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Nie można bowiem uznać, że ustala przyczyna wstrzymania wypłaty określona w art. 134 ustawy emerytalnej. Nie ustaly bowiem okoliczności powodujące zawieszenie wypłaty, bowiem okoliczności te nie zmieniły się. Na skutek orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego przyjąć należy fikcję prawną, że przyczyna prawna wstrzymania wypłaty nigdy nie istniała.

W tym stanie rzeczy odwołanie od decyzji z 21 marca 2013 roku było zasadne i dlatego na podstawie 47714§ 2 k.p.c. orzeczono, jak w punkcie I sentencji wyroku.

Odnosnie żądania zasądzenia odsetek wskazać należy, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. Konsekwencją tego stwierdzenia jest w szczególności to, że orzeczenie sądu jest ściśle związane treścią zaskarżonej decyzji. Skoro zatem w zaskarżonej decyzji nie orzeczono o odsetkach, to w tej kwestii właściwy jest organ rentowy a nie sąd.

Z powyższego względu na podstawie art. 477¹⁰ § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie II.